

PAAUDŽU ĢEOGRĀFIJA LATVIJAS REĢIONOS UN APDZĪVOJUMĀ

GEOGRAPHY OF GENERATIONS ACROSS THE REGIONS AND URBAN SYSTEM OF LATVIA

Māris Bērziņš ○ Zaiga Krišjāne ○ Elīna Apsīte-Beriņa ○ Jānis Krūmiņš

81. Latvijas Universitātes
starptautiskā zinātniskā
konference 2023

VPP
Valsts pētījumu
programma

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
ĢEOGRĀFIJAS UN
ZEMES ZINĀTŅU
FAKULTĀTE

PĒTĪJUMA IETVARS UN MĒRĶIS

- ❖ Demogrāfijā un iedzīvotāju ģeogrāfijā bieži aplūko iedzīvotāju galvenās vecuma grupas, vidējo vecumu, vecuma mediānu u.c. vecumstruktūras un demogrāfiskās attīstības rādītājus;
- ❖ Šī pētījuma mērķis bija nedaudz atšķirīgā formā palūkoties uz Latvijas iedzīvotāju vecuma sastāvu reģionos un apdzīvotajās vietās, skaidrojot paaudžu ģeogrāfiju;
- ❖ Iedzīvotāju sastāva novecošana un pakāpenisks dzīvildzes palielinājums Latvijā veido nosacījumus vairāku paaudžu cilvēku kopīgai dzīvei, teritoriju pārvaldībai un starppaaudžu sadarbībai.

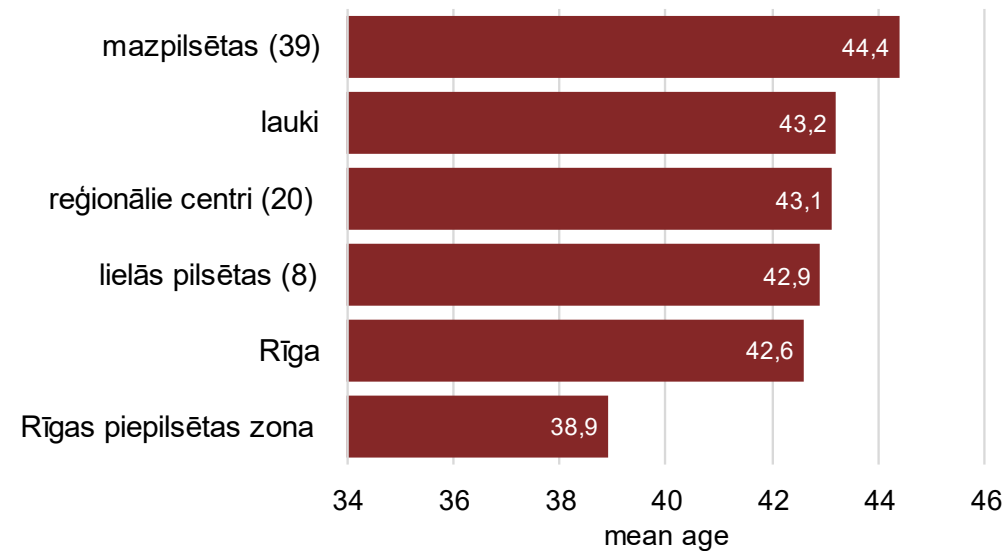
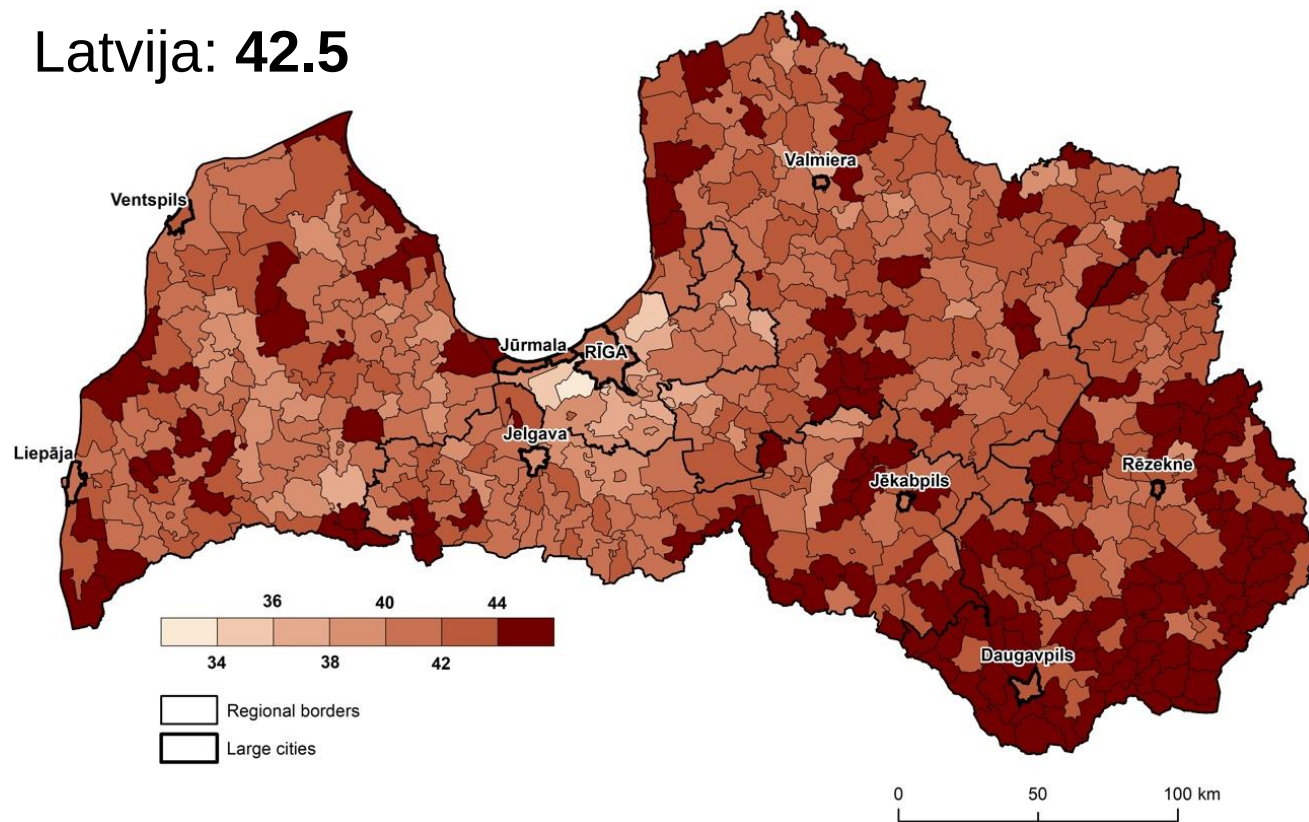
DATU AVOTS

- ❖ 2021.gada tautas skaitīšanas dati (vecumstruktūra reģionu un apdzīvojuma sistēmas griezumā)

IEDZĪVOTĀJU SASTĀVA NOVECOŠANA LATVIJĀ

vidējā vecuma teritoriālās atšķirības, 2021

Latvija: 42.5

avots: izveidots pēc LR Centrālās statistikas pārvaldes datiem

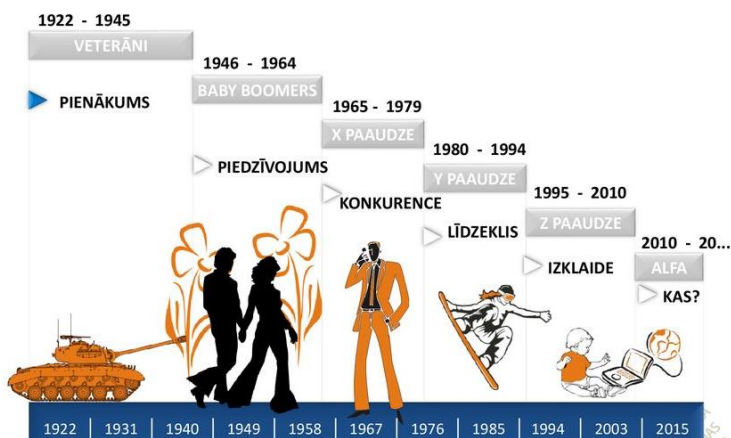
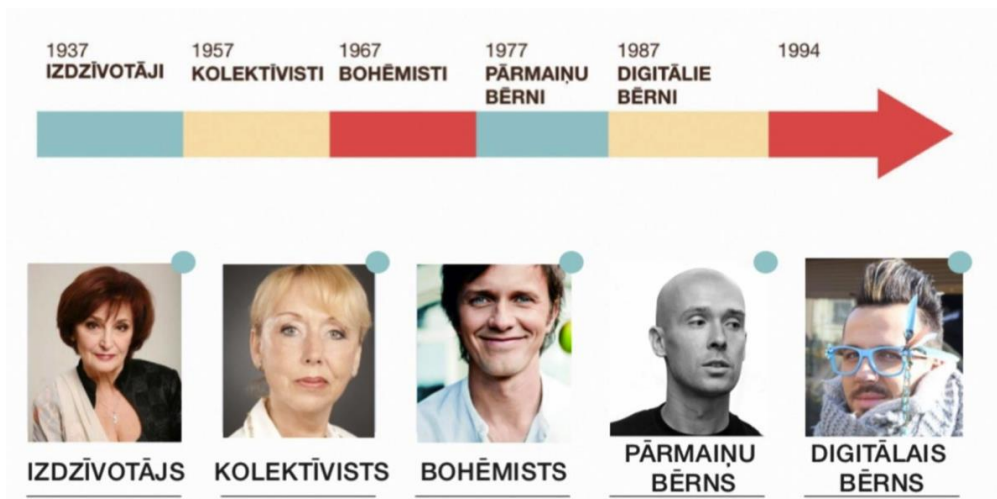
PIECU PAAUDŽU DALĪJUMS

Paaudžu robežas nosaka vēsturiski nozīmīgi notikumi, bet nepastāv vienotas definīcijas un katrā valstī šīs robežas var atšķirties. Dažādu paaudžu cilvēki nes katrai vecuma grupai raksturīgās vērtības, paradumus un dzīvesveidu.

Izmantots 5 paaudžu iedalījums (2021.g.)

- **Z paaudze** (digitālie bērni) 0-24; dzimuši pēc 1997.g. (24 gadi)
- **Y paaudze** (mileniāļi) 25-40; dzimuši 1981.-1996.g. (15 gadi)
- **X paaudze** 41-55; dzimuši 1966.-1980.g. (14 gadi)
- **Bērnu buma paaudze** 56-74; dzimuši 1947.-1965.g. (18 gadi)
- **Klusā paaudze** (veterāni) 75+; dzimuši līdz 1946.g.

PIECU PAAUDŽU DALĪJUMS

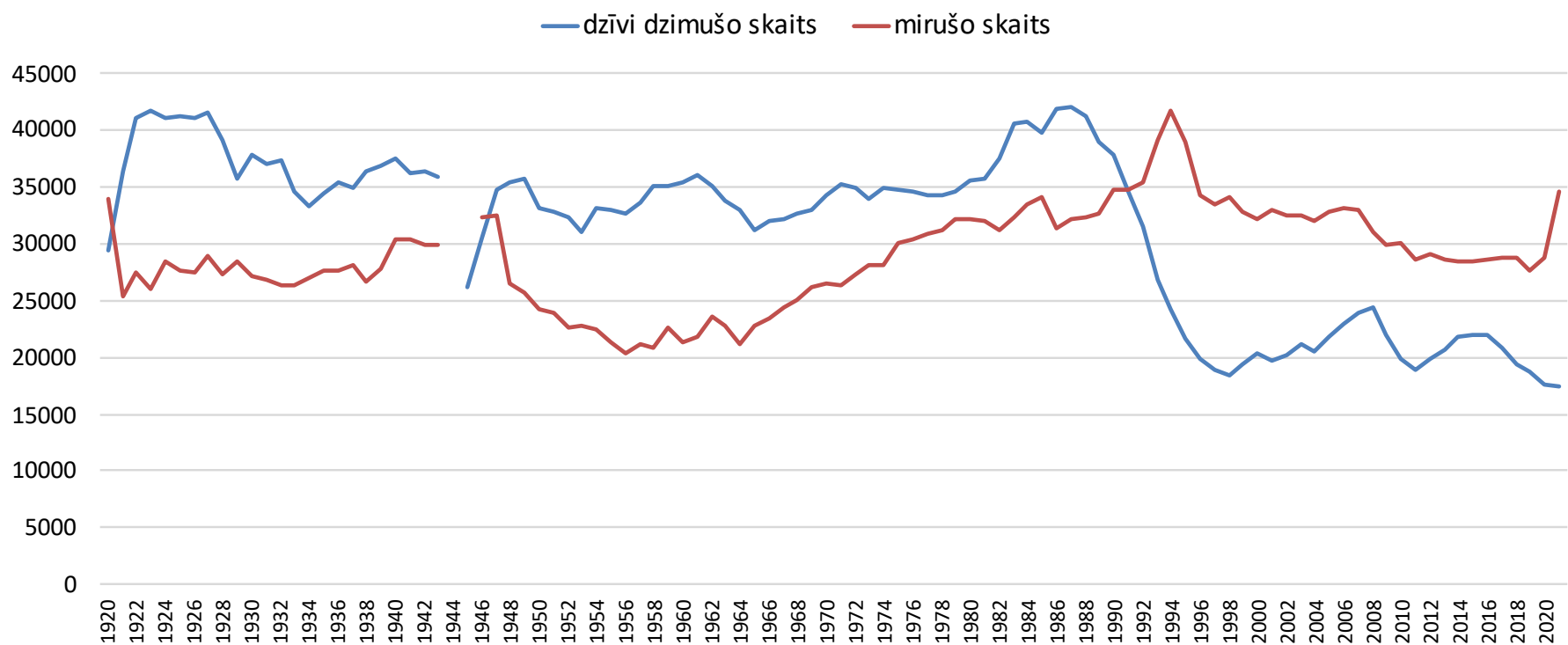

X, Y un Z paaudzes

Raksturojums	Bērnu buma paaudze (1945–1960)	X paaudze (1961–1980)	Y paaudze (1981–1995)	Z paaudze
Veidojošā pieredze	Aukstais karš, pēckara bums, brīvīte sešdesmitie, nolaišanās uz Mēness, jaunatnes kultūra, hipiji	Aukstā kara beigas, Berlīnes mūra krišana, pirmais dators, moblais tālrunis, šķiršanās ģimenēs	Teroristu uzbrukumi, spēļu konsoles, sociālie mediji, Irākas iekarošana, realitātes šovi, "Google Earth"	Ekonomiskā krīze, globālā sasīšanās, moblās ierīces, enerģētiskā krīze, pašveidotie mediji, mākoņdati
Tiekšanās	Drošība par darbu	Darba un privātās dzīves līdzsvars	Brīvība un elastīgums	Drošība un stabilitāte
Attieksme pret tehnoloģijām	Pielāgošanās agrajām IT tehnoloģijām	Digitālie imigranti	Digitālie tuvinieki	Tehnokrāti – pilnībā atkarīgi no IT
Attieksme pret karjeru	Karjera uzņēmumā, ko nosaka darba devējs	Lojalitāte pret profesiju, ne vienmēr pret darba devēju	Digitālie uzņēmēji – strādā ar darba devējiem, nevis viņiem	Daudzuzdevumu veicēji – migrē starp uzņēmumiem
Raksturīgākā manta	Televizors	Personīgais dators	Planšetdators, viedtālrunis	"Google" brilles, nanodatori, 3D drukāšana, pašvadošie auto
Medijs komunikācijai	Tālrunis	E-pasts un SMS	SMS, sociālie tīkli	Rokā turamie saziņas līdzekļi
Priekšroka saziņai	Klātienē, bet var arī pa tālruni vai e-pastu	SMS un e-pasts	Tiešsaistē vai moblajā tālrunī (teksta veidā)	Attālināti ar sejas atpazīšanu
Priekšroka finansiālu lēmumu pieņemšanā	Klātienē, bet arvien vairāk tiešsaistē	Tiešsaistē, bet, ja laiks atļauj, klātienē	Klātienē ar seju pret seju	Digitālā grupā

Avots: Barclays

PIECU PAAUDŽU DALĪJUMS

Atkušņa paaudze (63-75)

Stagnācijas paaudze (47-62)

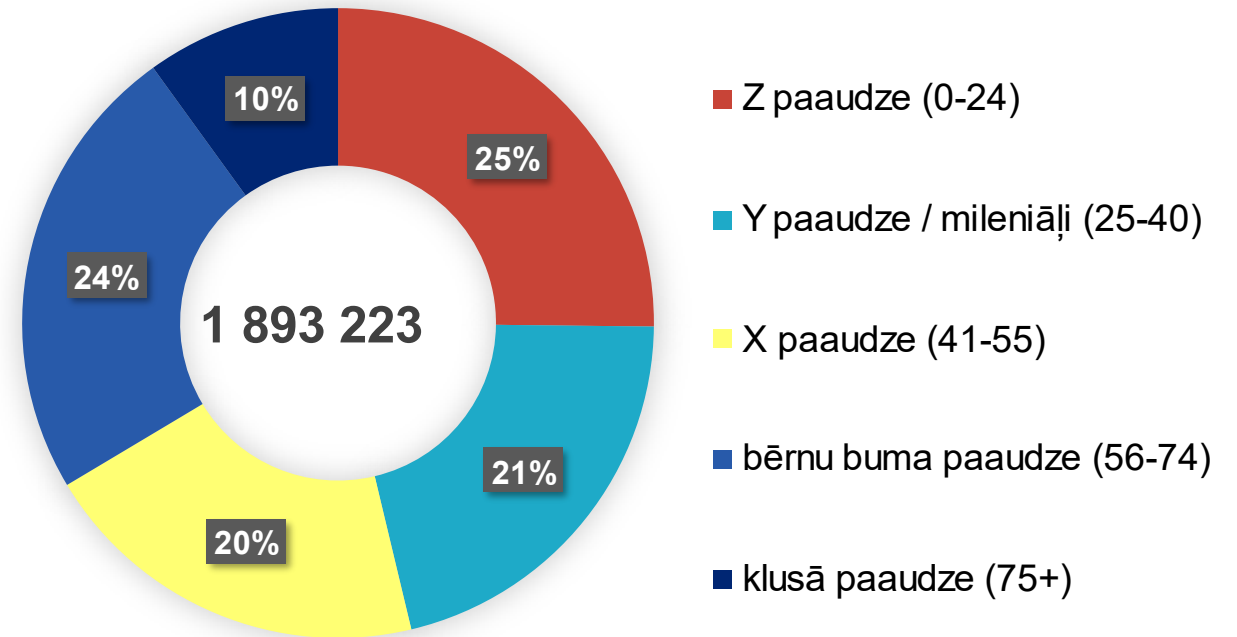
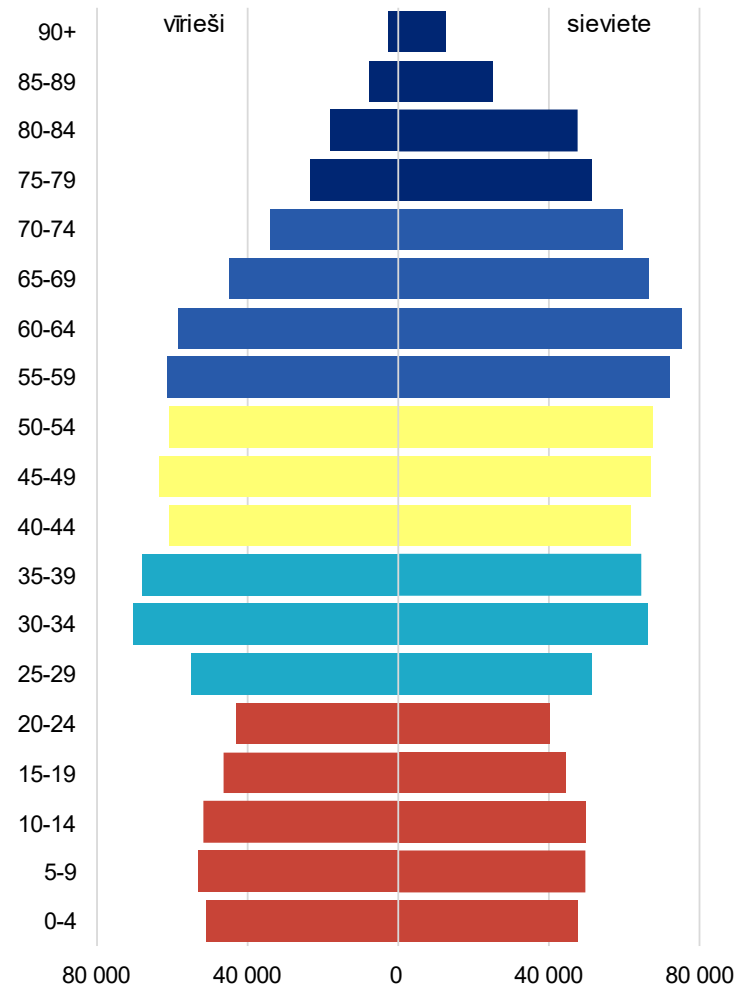
Pārbūves paaudze (40-46)

Neatkarības paaudze (28-39)

ES paaudze (18-27)

avots: izveidots pēc LR Centrālās statistikas pārvaldes datiem

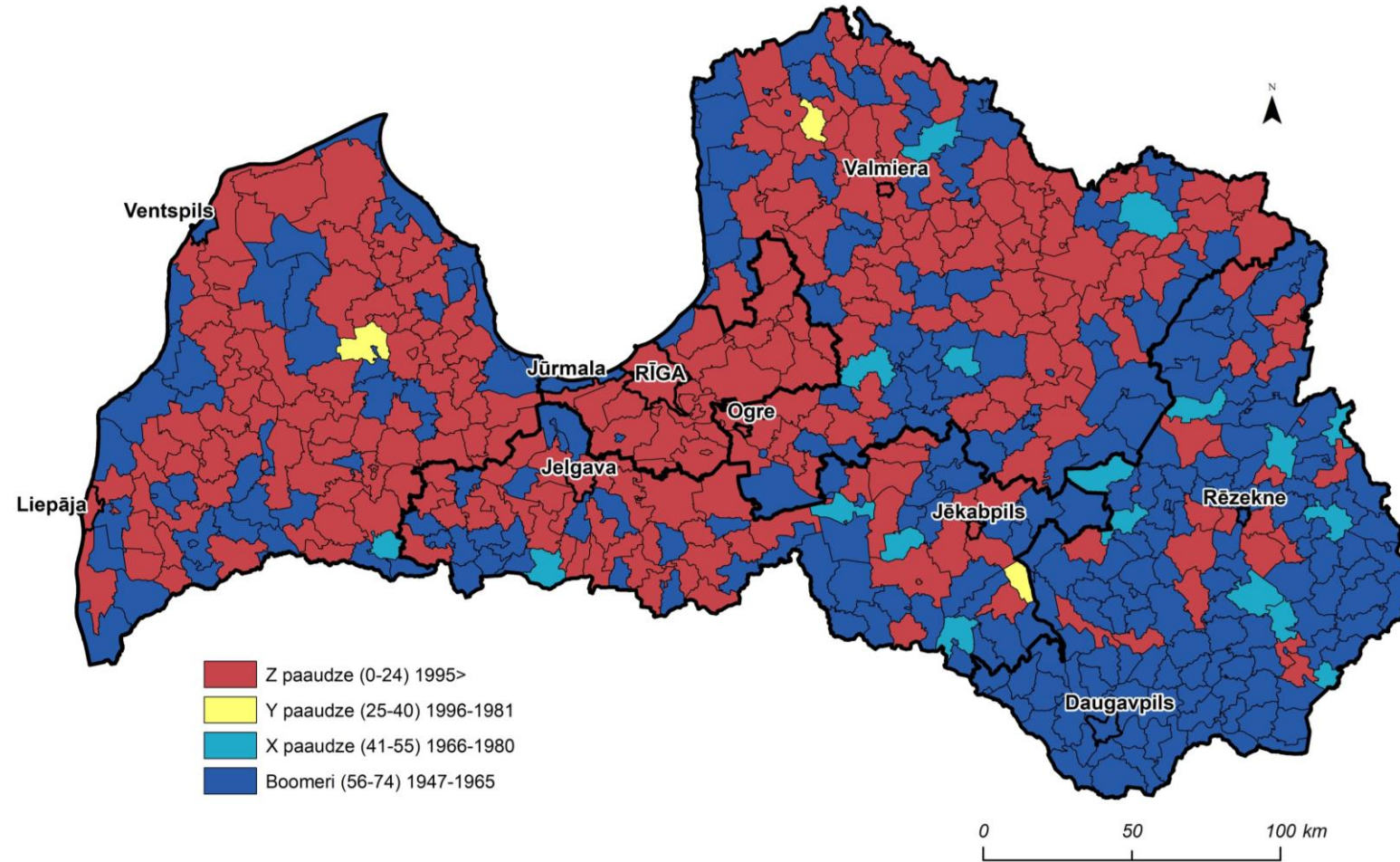
LATVIJAS IEDZĪVOTĀJU SADALĪJUMS PAAUDZĒS (2021)

avots: izveidots pēc LR Centrālās statistikas pārvaldes datiem

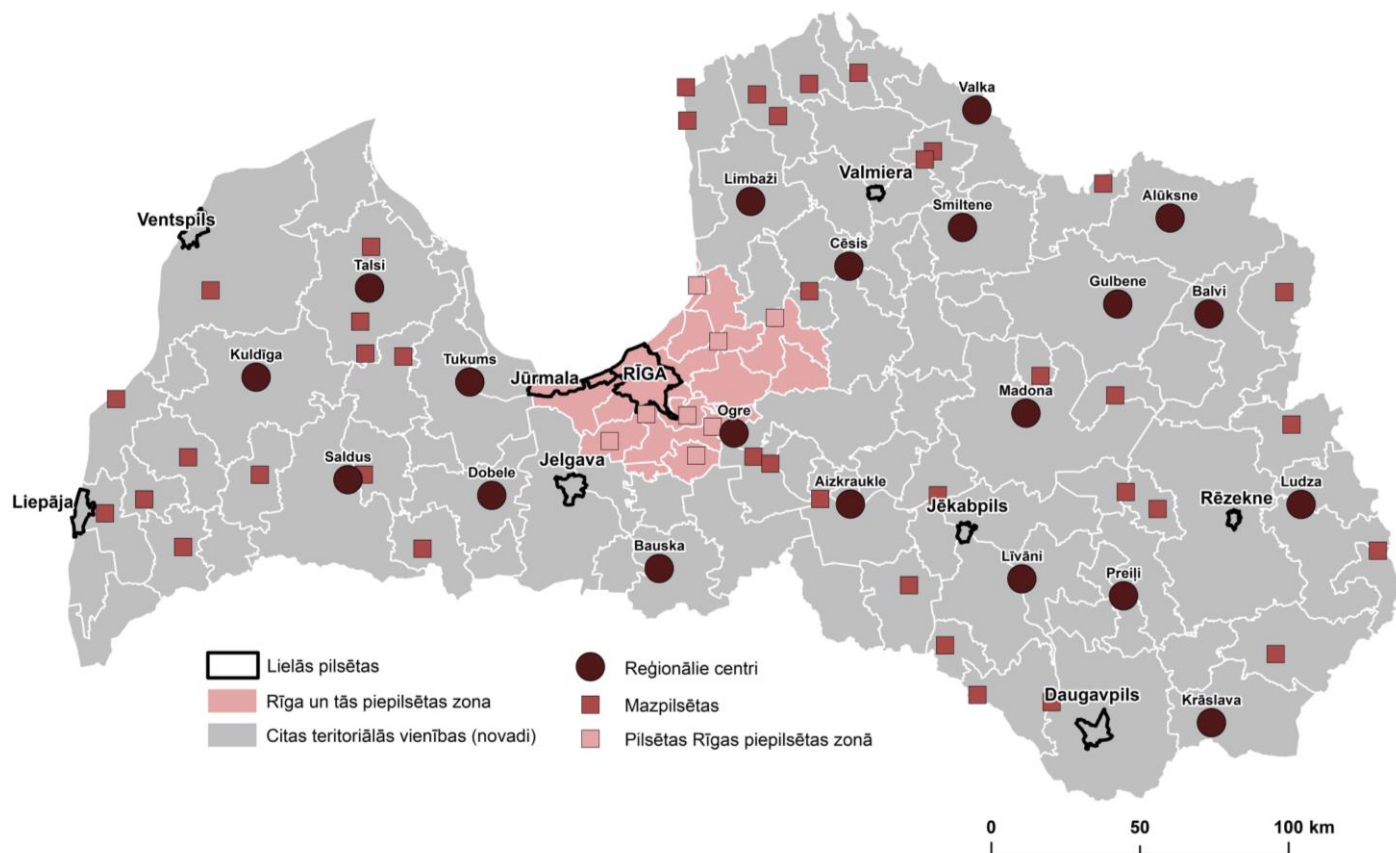
PAAUDŽU ĢEOGRĀFIJA

The generation pattern of Latvia

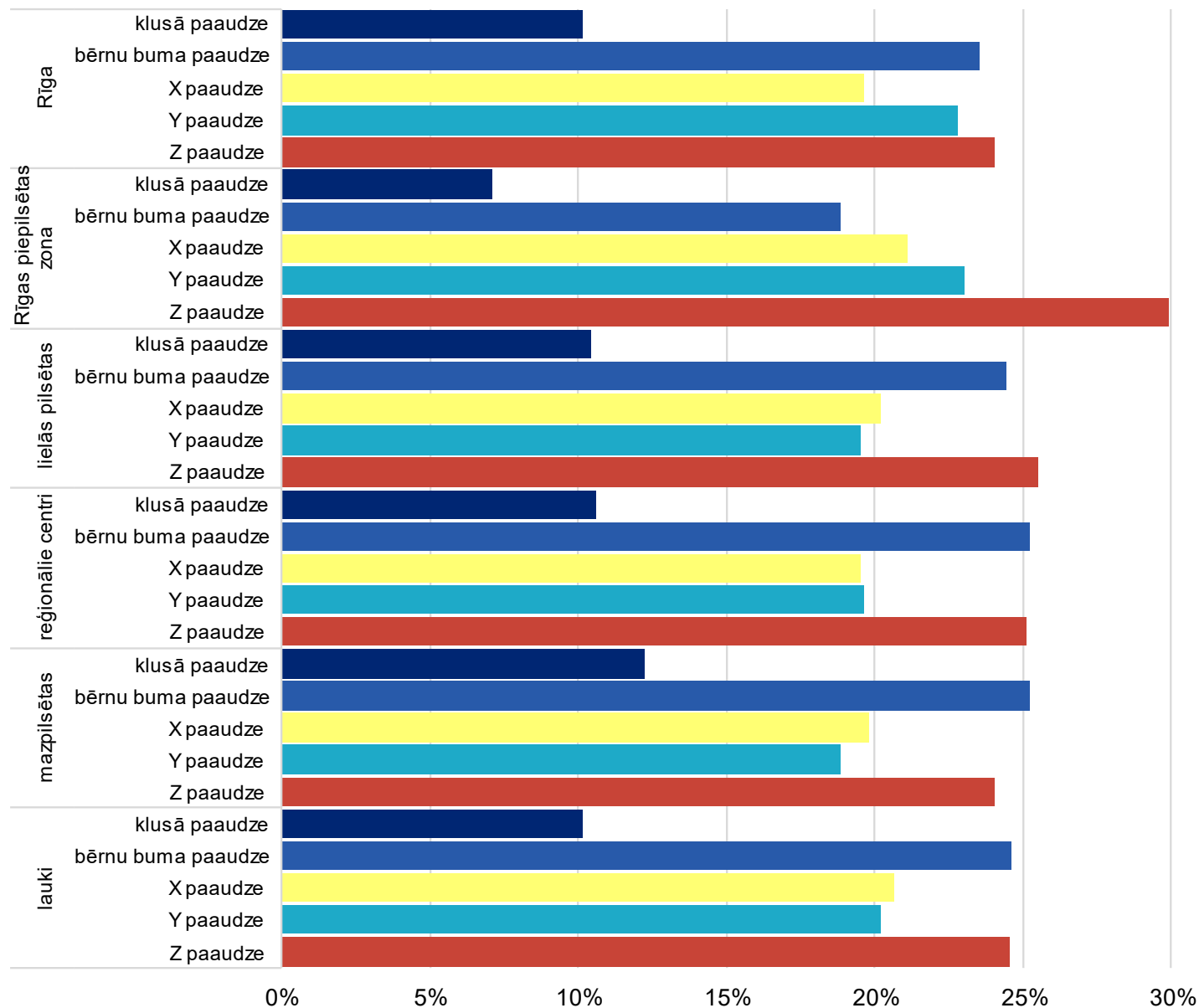

avots: izveidots pēc LR Centrālās statistikas pārvaldes datiem

APLŪKOTIE APDZĪVOJUMA HIERARHIJAS LĪMENI

- ❖ Galvaspilsēta **Rīga**
- ❖ Rīgas **piepilsētas zona** novadi un pilsētas
- ❖ **Lielās pilsētas (8)**
- ❖ **Reģionālie centri (20)**
- ❖ **Mazpilsētas (39)**
- ❖ **Lauki** novadu lauku teritorijas

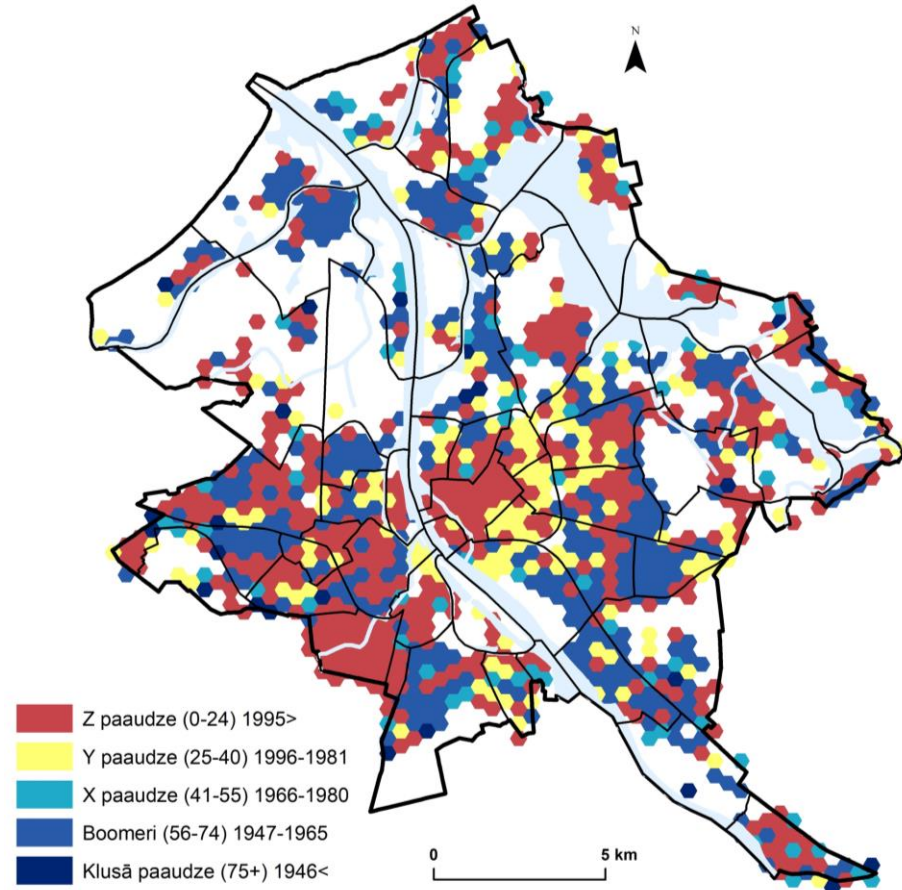
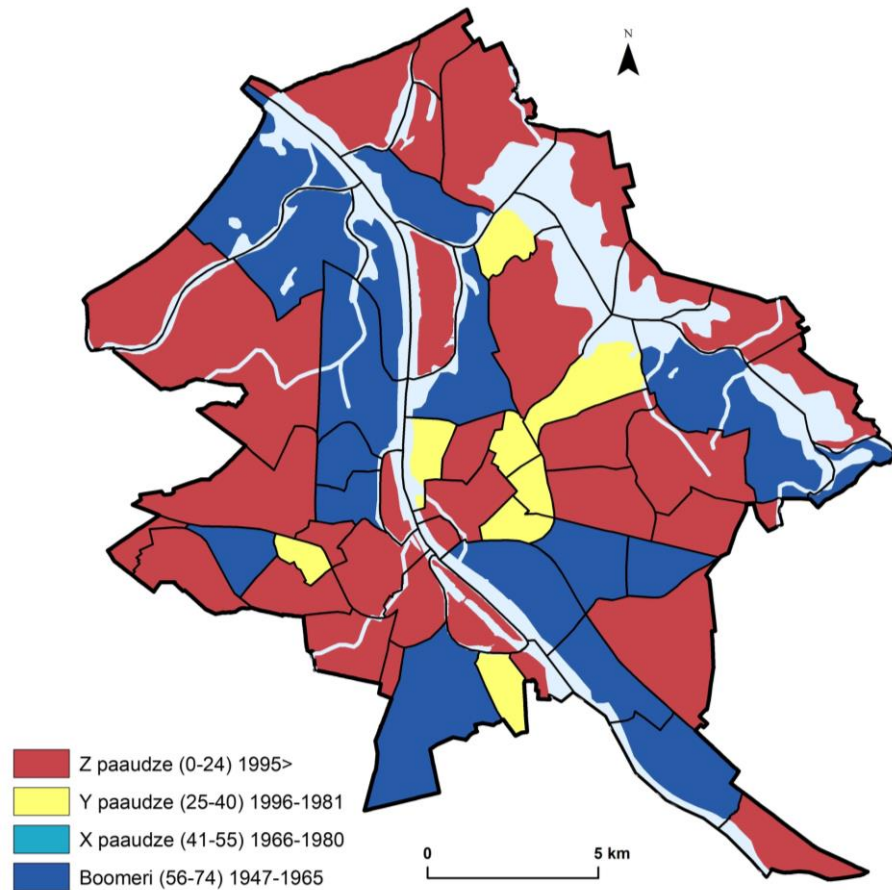

PAAUDŽU SADALĪJUMS LATVIJAS APDZĪVOJUMĀ

The generation patterns accross
the urban system

PAAUDŽU ĢEOGRĀFIJA RĪGĀ

The generation pattern of Riga city

avots: izveidots pēc LR Centrālās statistikas pārvaldes datiem

Paldies!

demomig@lu.lv

www.demomigpro.lu.lv

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**

Pētījums veikts veiks Valsts pētījumu programmas projekta **Jauni risinājumi demogrāfijas un migrācijas procesu izpētē latviskas un eiropiskas zināšanu sabiedrības attīstībai** (DemoMigPro) (Nr. VPP-Letonika-2021/4-0002)

